

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 57 0 Пс 132981 21 Рев
Бања Лука, 17.11.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља А.к.м.с.С., кога заступа Адвокатска фирма С. о.д. Б.Л., против туженог Л.к. д.о.о. П., кога заступа пуномоћник М.М., адвокат из Б.Л., ради заштите ауторских права и исплате ауторске накнаде, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 132981 21 Пж од 26.10.2021. године, на сједници вијећа одржаној дана 17.11.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Захтјев тужитеља за накнаду трошкова ревизионог поступка, на име састава одговора на ревизију у износу од 1.535,62 КМ, се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 132981 20 Пс од 28.05.2021. године утврђено је да је тужени учинио повреду и кршење ауторских музичких права тужитеља, и то кориштењем и јавним саопштавањем без дозволе музичких дјела из репертоара чија права остварује и штити тужитељ на територији БиХ. Тужени је обавезан да тужитељу на име неовлаштеност кориштења ауторских музичких дјела, без сагласности тужитеља, за временски период од 16.07.2017. године до 16.11.2020. године, на име ауторске накнаде исплати укупан износ од 64.820,80 КМ, са законском затезном каматом рачунајући од 27.04.2021. године па до исплате, док је захтјев за плаћање камате почев од дана 16.07.2020. године, као дана подношења тужбе, па до 27.04.2021. године одбијен као неоснован. Тужени је обавезан да о свом трошку објави ову пресуду у дневном листу Д.а., као и да тужитељу надокнади трошкове парничног поступка у 17.807,85 КМ, са законском затезном каматом од дана доношења пресуде па до исплате.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 132981 21 Пж од 26.10.2021. године жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Одбијени су захтјеви странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужени, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се иста преиначи или да се иста укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужитељ предлаже да се изјављена ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља: да се утврди да је тужени учинио повреду и кршење ауторских права тужитеља и то кориштењем и јавним саопштавањем без дозволе музичких дјела чија права остварује и штити тужитељ на територији БиХ; да се тужени обавезе да тужитељу, на име неовлаштеног кориштења ауторских музичких дјела за период од 16.07.2017. године до 16.11.2020. године, на име ауторске накнаде, исплати износ од 64.820,80 КМ, са законском затезном каматом почев од 16.07.2020. године па до исплате.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да је тужитељу рјешењем Института ... БиХ број ... од 21.06.2012. године издата дозвола за колективно остваривање права аутора музичких дијела; да је тужени правно лице, које као своју претежну дјелатност обавља послове трговине на мало у неспецијализованим продавницама, претежно прехранбених производа, пића и дуванских производа, те посједује тржне центре, маркете, драгсторе, те друге пословно-продајне и угоститељске објекте у којима се кориштењем механичких уређаја јавно саопштавају ауторска музичка дијела; да се тужитељ неколико пута обраћао туженом са захтјевом за закључење уговора о неискључивом уступању права кориштења ауторских музичких дијела, али да се тужени на те позиве оглушио; да је тужитељ у неколико наврата ненајављено вршио контролу у објектима туженог, о чему је сачинио записнике, те је утврдио да тужени у својим пословним јединицама јавно саопштава ауторска музичка дјела.

На темељу тих чињеница, првостепени суд налази да је на основу Закона о колективном остваривању ауторског и сродних права („Службени гласник Босне и Херцеговине“ број 63/10, даље: ЗКОАП), као и рјешења о издавању дозволе за колективно остваривање права аутора музичких дјела, тужитељ добио статус колективне организације са дозволом за обављање послова колективног остваривања права аутора музичких дијела, па да је тиме тужитељ активно легитимисан да дјелује за рачун свих аутора (са изузетком оних који не желе своја права остваривати на колективан начин), што му даје активну легитимацију да од свих корисника па тако и тужене тражи плаћање ауторске накнаде. На темељу података из налаза вјештака геодетске струке, који је изласком на лице мјеста извршио снимање и обрачун свих просторија, пословних јединица туженог, те исказао укупне корисне површине за сваку пословну јединицу те збир корисних површина свих пословних јединица туженог, првостепени суд утврђује укупну површину пословних јединица туженог у којима се јавно емитују ауторска музичка дјела. На темељу налаза вјештака економске струке, којим је у односу на утврђену површину извршен обрачун ауторске накнаде и то за угоститељски објекат (ресторан L.C.у П.) по параметрима из Колективног уговора о условима за кориштење музичких дјела у угоститељским и смјештајним објектима у БиХ, који је закључен између тужитељ и Удружења хотелијера и ресторатера у БиХ дана 31.03.2017. године (сагласно одредби члана 23. став 2. ЗКОАП), а за тржне центре и продајне објекте туженог на темељу параметара наведених у појединачним уговорима закљученим између тужитеља и других корисника, с обзиром да за тржне центре и продајне објекте тужитељ и поред упућеног позива није закључио уговор са репрезентативним удружењем. На тај начин је утврђена висина ауторске накнаде за пословне објекте туженог категорисане као

тржни центри и продајни објекти, у укупном износу од 1.550,32 КМ мјесечно и за угоститељски објекат ресторан у износу од 70,20 КМ мјесечно. Сагласно наведеном, позивом на одредбе члана 156. и 157. Закона о ауторским и сродним правима БиХ („Службени гласник Босне и Херцеговине“ бр. 63/10, даље: ЗОАП) и одредбе члана 2, 3, 6, 23, 24, 25. и 26. ЗКОАП, првостепени суд је захтјев тужитеља усвојио, с тим што је на досуђени износ главног дуга камата досуђена од 27.04.2021. године, као дана када је тужитељ коначно прецизирао тужбени захтјев, па до исплате, а не од дана 16.07.2020. године.

Одлучујући о жалби туженог, другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, уз допуну да обавеза плаћања ауторске накнаде постоји и кад није закључен уговор са корисником, јер се ради о законској обавези плаћања накнаде, па је изјављену жалбу одбио и првостепену пресуду потврдио.

Нижестепене пресуде су правилне и законите и ревизионим наводима нису доведене у озбиљну сумњу.

Колективно остваривање ауторског права, као једног од начина остваривања ауторског и сродних права, значи остваривање ауторског права за више ауторских дјела већег број аутора заједно посредством правних лица специјализованих само за ту дјелатност, која испуњавају све услове према одредбама ЗКОП и која имају дозволу Института ... БиХ за обављање те дјелатности (члан 2. став 1. ЗКОАП).

Нижестепени судови правилно утврђују да је тужитељ колективна организација за остваривање права аутора музичких дјела, која као специјализовано правно лице у оквиру врсте права и врсте дјела за које је специјализована, на подручју БиХ има законски монопол за остваривање наведених права, на темељу одредбе члана 6. ЗКОАП и рјешења Института ... БиХ број ... од 21.06.2012. године, а иста обавља дјелатност колективног остваривања ауторског права у своје име а за рачун аутора (члан 2. став 2. ЗКОАП). На темељу закона тужитељ је овлаштен да дјелује за рачун свих домаћих и иностраних аутора, са изузетком из одредбе члана 18. став 2. ЗКОАП (када аутор који не жели своја права остваривати на колективан начин о томе обавијести колективну организацију у писаној форми).

ЗКОП допушта да се сва ауторска права могу остваривати на колективан начин ако аутори тако одлуче и ако с том намјером оснују одговарајуће колективне организације. Изузетак од правила добровољности остваривања права у систему колективног осигурања представљају четири врсте права која се само и једино могу, односно које се морају остваривати у систему колективног остваривања права (тзв. обавезно колективно остваривање права) и то без уговора са аутором (одредба члана 4. став 2. и 3. ЗКОАП). У конкретном случају, ради се о обавезном колективном остваривању права и то убирању накнаде за приватну и другу сопствену употребу дјела (члан 4. став 2. под ц) ЗКОАП), која накнада за сваки облик искориштавања ауторских дјела од стране друге особе припада аутору према одредби члана 20. став 3. ЗОАП.

Тиме је правилан закључак нижестепених судова да је тужитељ активно легитимисан у предметној парници за рачун свих домаћих и иностраних аутора, док нису основани ревизиони наводи да из одредаба ЗКОАП није могуће извести закључак да тужитељ заступа све домаће и иностране ауторе, док је тужени као правно лице које у својим објектима кориштењем механичких уређаја јавно емитује ауторска музичка дјела у обавези да плати припадајућу накнаду за искориштавање ауторских дјела. При томе

тужени није доказао да у оквиру врсте права и врсте дјела за које је тужитељ специјализован постоје аутори који су тужитељу доставили писмену обавијест у смислу одредбе члана 18. став 2. ЗКОАП, а што би било релевантно само под условом да је тужени јавно емитовао искључиво музичка дјела тих аутора.

Висина припадајуће накнаде у спорном периоду за угоститељски објекат туженог је правилно одређена према параметрима из Колективног уговора о условима за кориштење музичких дјела у угоститељским и смјештајним објектима у БиХ, који је закључен између тужитеља и Удружења хотелијера и ресторатера у БиХ дана 31.03.2017. године, а за пословне објекте туженог категорисане као тржни центри и продајни објекти према појединачним уговорима који су закључени између тужитеља и других корисника (уговори са В. Р.Е. д.о.о. С., З.БХ д.о.о. С. и Д.М. д.о.о. С.), што је у складу са одредбом члана 23. став 2. ЗКОАП.

Не могу се прихватити ревизиони наводи да у доказном поступку није доказано да је тужени сваки радни дан у досуђеном периоду емитовао ауторска музичка дјела, јер није могуће вршити свакодневну контролу свих субјеката који јавно емитују ауторска музичка дјела, те би стављањем такве обавезе на рачун тужитеља на истога био пребачен превелик терет у овој парници. Уосталом изведеним доказима (записници о извршеној контроли са фискалним рачунима, CD-DVD са снимком тринаест извршених контрола у пословним јединицама туженог, саслушање свједока С.С., Е.К. и А.Ш.) тужитељ је доказао да је тужени у континуитету у својим објектима јавно емитовао ауторска музичка дјела, што захтјев тужитеља за сав утужени период чини основаним.

Произлази, да је тужитељу правилно досуђен утужени износ, док се утврђењу повреде ауторских права и налагању објављивања пресуде у наводима ревизије ни не приговара.

Стога је изјављена ревизија одбијена, примјеном одредбе члана 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП).

Захтјев тужитеља за накнаду трошкова ревизионог поступка, на име састава одговора на ревизију у износу од 1.535,62 КМ, је одбијен, јер се не ради о нужном трошку, у смислу одредбе члана 387. став 1. ЗПП.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић